

ลักษณะครูที่ดี

สุนิทธา คำสุห্লা

“ครู” ถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ระบบการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต หากประเทศใดที่มี “ครู” ที่มีคุณภาพ ย่อมเป็นเครื่องการันตีได้ถึงแนวโน้มในการมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพจากสภาพการณ์ดังกล่าว ครูจึงถือว่ามีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง ในฐานะเป็นผู้ที่สั่งสอน หรือถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ รวมทั้งเป็นผู้ที่สร้างสรรค์ ภูมิปัญญา เพื่อให้เด็กและเยาวชน สามารถตระหนักได้ว่า ควรจะเลือกรับวัฒนธรรมต่างชาติที่ดี ที่สามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม กับพฤติกรรมของตนเอง แต่ทั้งนี้ผู้ที่ได้ชื่อว่า เป็น ครู จะต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมให้แก่ลูกศิษย์ ด้วยเช่นกัน

[3] สุมณ อมรวิวัฒน์(2553)ได้กล่าวถึงคุณค่าของความเป็นครูในสังคมปัจจุบันว่า คนเป็นครูควร มีรูปลักษณะ (Appearance) ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ดี การเป็นผู้มีความรอบรู้ หมายถึง การมีความรู้หรือความเข้าใจใน วิชาการต่างๆ ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาจาก วิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี มีความความเชื่อมั่นในวิชาการแต่ไม่หยิ่งผยองว่าตนมีความรู้สูง
2. เป็นผู้มีความอารมณ์ขัน การเป็นผู้มีความอารมณ์ขัน คือ การเป็นผู้ที่สามารถในการรับรู้ ซาบซึ้งหรือสามารถแสดงความรู้สึก ในสิ่งที่ทำให้ ขำขันหรือสนุกสนาน
3. การเป็นผู้มีความยืดหยุ่น หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปรับเปลี่ยน
4. เป็นผู้มีความวิญญานครู บุคคลที่มีความวิญญานครูโดยแท้จริงแล้ว จะเป็นผู้ที่มีความ รักในตัวเองและยินดีในภารกิจทางการสอน
5. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ การมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากสำหรับคนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นครูอาจารย์ ครูอาจารย์ที่มีความซื่อสัตย์จริงใจเมื่อบอกนักเรียนว่าจะทำอะไรก็จะพยายามทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ
6. เป็นผู้สามารถทำให้เข้าใจได้รวบรัดชัดเจน ความสามารถในการทำให้เข้าใจได้รวบรัดชัดเจนจะเป็นเรื่องของการใช้ภาษาและภาษาเขียน เป้าหมาย สำคัญของการศึกษาประการหนึ่ง ก็คือ เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารได้รวบรัดชัดเจน

7. เป็นคนเปิดเผย การเปิดเผย คือ การเป็นคนที่ได้มีโอกาสจะเปิดเผยเรื่องราวที่ตนมีอยู่ให้ผู้อื่นรับรู้ ครูอาจารย์ที่เปิดเผยสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเพื่อแสดงเป็นตัวอย่างหรือเปิดเผยความรู้สึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในสถานการณ์ที่กำหนด

8. เป็นผู้มีความอดทน การเป็นผู้มีความอดทนในที่นี้ แสดงถึงความเป็นบุคคลที่มีความเพียรพยายามหรือขยันขันแข็งจะต้องมีความอดทนในการสอนนักเรียนในชั้น และจะต้องอดทนต่อการเรียนรู้ถึงความเจริญก้าวหน้าทีละเล็กทีละน้อยวันต่อวันของนักเรียนมากกว่าที่จะหวังผลเหมือนการแสดงละคร ในทันที ทันใด

9. เป็นผู้กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ครูอาจารย์ควรเป็นบุคคลที่กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นพิเศษ เพราะเด็กและเยาวชนต้องการแบบอย่างการกระทำที่ถูกต้องดีงาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน ดังนั้น ครูอาจารย์ ควรระลึกอยู่เสมอว่า การกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กๆ ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นสิ่งหนึ่งที่ดีที่สุดที่ครูอาจารย์สามารถให้ความช่วยเหลือสังคม

10. เป็นผู้ที่มีความสามารถนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติได้ การนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเล่าเรียนในสถาบัน การศึกษาไปใช้ในโรงเรียนจริงๆ ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

11. เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในเมื่อเราได้กำหนดตัวของเราเองเพื่อการสอนแล้ว ดังนั้น วิธีที่ดี ที่สุดต่อการสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ ตนเอง ก็คือการ ทดสอบตัวเอง และพัฒนาความเชื่อมั่น ในประสบการณ์ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการสอนให้มากที่สุด เท่าที่จะ ทำได้ การได้รับข้อสังเกตในทางบวกจากงานที่ได้กระทำสำเร็จลงด้วยดี จะช่วยส่งเสริมความ เชื่อมั่นของบุคคล ได้ อย่างดี

12. เป็นผู้มีความสามารถพิเศษในศิลปะและวิทยาการหลายๆ ด้าน ครูอาจารย์ที่ประสบความสำเร็จ ส่วนมากมิได้มีความรู้เพียงอย่างเดียว แม้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพครูจะได้ เลือก เรียนวิชาสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นวิชาเอก เช่น การประถมศึกษา ดนตรีศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา อังกฤษ หรืออื่นๆ

13. เป็นผู้แต่งกายเรียบร้อย สะอาด สว่างผ่าเผย และมีสุขอนามัยส่วนตัวดี เสื้อผ้าอาภรณ์ที่ได้ออกแบบมาด้วย ราคาแพงๆ มิใช่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู สิ่งสำคัญอยู่ที่ความสะอาดเรียบร้อยและสวมใส่เนื้อผ้า ซึ่งมีความเหมาะสมกับความเป็น ครูหรือเหมาะสมถูกต้องตามรูปแบบที่ทาง

สถานศึกษากำหนด สุขภาพอนามัยส่วนตัวของครูก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งหากครูมีร่างกายสกปรกสุขภาพ ไม่ดีย่อมก่อให้เกิดปัญหาใน การสอน ครูที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิต ใจจะช่วยสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากขึ้นซึ่ง [2]ธนู แสงศักดิ์(ม.ป.ป.) มีความเห็นว่าลักษณะของครูที่ดีนั้นควรมี 6 ประการ ดังนี้

1. มีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี คือ ครูจะต้องสนใจ เอาใจใส่ต่อปัญหาของนักเรียน คอยตอบปัญหาให้กระจ่าง แนะนำ รู้จักระงับอารมณ์ อุดหนุน วางตัวเหมาะสม ไม่สนิทสนมกับเด็กมากเกินไปไม่ทำให้ขายหน้า รู้จักเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลการสอน และให้กำลังใจให้นักเรียนอย่างมีเหตุผล
2. มีความรักในอาชีพครู มีส่วนช่วยแนะนำเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ ทนสมัยต่อความรู้และกิจกรรมของครู
3. ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ มีความสามารถในอาชีพ
4. มีจรรยาครู ไม่แพร่ข่าวลือ ชื่อสัตย์ต่ออาชีพ ไม่ขโมยผลงานของคนอื่น ไม่ให้ร้ายผู้อื่น มีมารยาทในการติดต่อสายงานทางด้านราชการไม่นำผู้อื่นมาพูดให้นักเรียนฟัง
5. มีคุณสมบัติส่วนตัวดี มีสติปัญญาดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่ม มีความกระตือรือร้น เป็นกันเองกับนักเรียน
6. มีรูปร่างท่าทางดี มีใบหน้าสะอาด ตัดผมเรียบร้อยสุขภาพ เสื้อผ้าสะอาด เรียบร้อย และเหมาะสมกับกาลเทศะ รักษาท่าทางให้สง่างาม ไม่สูบบุหรี่ หรือรับประทานอะไรระหว่างที่ทำการสอนอยู่ [1]ดิเรก พรสีมา(2543) พบว่าครูที่ดีควรมีลักษณะที่จำเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะ

1.1 ต้องมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และพร้อมที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนอยู่เสมอ

1.2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนทั้งด้าน ศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย และอุปนิสัย มีความเป็นประชาธิปไตย

1.3 ใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.4 มีความเมตตาแก่ศิษย์ และเห็นคุณค่าของศิษย์

1.5 มีสุขภาพสมบูรณ์

1.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิชาการสามารถใช้กระบวนการคิด วิเคราะห์ เพื่อแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ได้

1.7 มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน สามารถเป็นผู้นำชุมชนได้

1.8 ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ภาษา และการวิจัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง

1.9 สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นครูแบบใหม่ในระบบสากลได้คือการรู้ในวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองผู้เรียนเป็นหลักสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์ข้อมูลสะท้อนกลับสู่ ผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งเป็นครูที่เข้าหาผู้เรียนและชุมชนได้มากขึ้น

2. ด้านความรู้ของครู

2.1 ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริงสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีในศาสตร์ความรู้มาสู่การปฏิบัติได้ ทั้งการปฏิบัติในระดับสากลและในระดับท้องถิ่น

2.2 มีความรู้ด้านการวิจัยวิทยาการคอมพิวเตอร์และภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

2.3 มีความรู้เรื่องเทคนิคการสอนจิตวิทยาการวัดผลและประเมินผล และสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 รู้ข้อมูลข่าวสารรอบตัวและเรื่องราวในท้องถิ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ได้

3. ด้านการถ่ายทอดของครู

3.1 สามารถประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนต่างๆ เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้นั้นสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ต่อไปได้

3.2 สามารถอบรมนิสัยให้ผู้เรียนมีศีลธรรมวัฒนธรรมกิริยานิสัย สุชนิสัย และอุปนิสัยรวมทั้งรักในความเป็นประชาธิปไตย เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3 สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ก้าวหน้าทันเทคโนโลยีตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อสารกันได้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และสามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3.4 สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมองกว้างคิดไกลและมีวิจารณญาณที่จะวิเคราะห์และเลือกใช้ข่าวสารข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้

3.5 พัฒนาผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ของชุมชนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาชุมชน และแก้ปัญหาต่างๆ ในชุมชนได้

ในความคิดของข้าพเจ้าลักษณะของครูที่ดีสิ่งแรกเลยก็คือการมีความรู้ทางวิชาการที่เป็นเลิศ คือ มีความรู้ดี ทำให้สามารถสอนนักเรียนได้ และต่อมาเลยก็คือมีการถ่ายทอดความรู้ที่ดี ในเมื่อมีความรู้ดีแล้ว ก็ต้องสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีนั้นให้แก่ นักเรียนได้ ใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก และสภาพแวดล้อมของเด็ก เพราะว่าเด็กแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน ต่อมาก็คือเป็นผู้ที่มีการปรับปรุงตัวเองอยู่ตลอดเวลา ก็คือทันโลกทันเหตุการณ์ เสมอเป็นผู้ที่ ทันสมัยและที่สำคัญมากๆเลยก็คือเป็นผู้ที่มีความอดทนอดกลั้น ทั้งในหน้าที่การงาน นิสัยของเด็ก ครูด้วยกัน รวมไปถึงเหล่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่สามารถทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีงามให้แก่ นักเรียนได้ เช่น การแต่งกายดี สุภาพเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ มีนิสัยสุภาพอ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

บรรณานุกรม

- [1]ดิเรก พรสีมา.(2543).คุณลักษณะครูที่ดี;www.sites.google.com
- [2]ธนู แสงศักดิ์.(ม.ป.ป.).คุณลักษณะครูที่ดี;www.gotoknow.org
- [3]สุนน อมรวิวัฒน์.(2554).ลักษณะครูที่ดี;
www.educ105.wordpress.com.สืบค้นวันที่ 18 มกราคม 2558.